

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budai és Társa Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Budai Béla által képviselt felperesnek a Közép-magyarországi Regionális Közigazgatási Hivatal jogutódja a Közép-Magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal alperes ellen helyi adóügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Fővárosi Bíróságon 2.K.30.589/2008. számon megindított és ugyanezen bíróság által 2008. július 9. napján hozott 2.K.30.589/2008/6. számú ítélet ellen a felperes által 7. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán eljárva - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

í t é l e t e t

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 2.K.30.589/2008/6. számú ítéletét és az alperes 05-695/2/2007. számú határozatát - az elsőfokú adóhatóság határozatára is kiterjedően - hatályon kívül helyezi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint kereseti és 5.000 (ötezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

A kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a 2006. évi iparűzési adóbevallása 926. során, illetve beadványában a 2007. május 31-én esedékes kötelezettségek könyvelése után fennmaradó 75.647 Ft túlfizetés visszatérítését kérte.

Az elsőfokú önkormányzati adóhatóság a 2007. június 29. napján hozott határozatában a felperes „kérelmének részben helyt adva” elrendelte az iparűzési számláról 82.100 Ft „túlfizetés visszautalását” a felperes bankszámlájára. Határozatát azzal indokolta, hogy a nyilvántartásából megállapíthatóan, a 2006. évi iparűzési adóbevallás feldolgozása után a 2007. I. félévi adóelőlegből 20.300 Ft törlesztésre került, így az adókülönbséggel együtt 2007. május 31-től a felperesnek 82.100 Ft tőke-túlfizetése keletkezett. Érdemi döntését az adózás

rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban: Art.) 43.§ (6) bekezdésére alapította.

A felperes fellebbezése alapján eljáró alperes a 2007. október 9. napján hozott 05-695/2/2007. számú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

Érdemi döntését az Art. 43.§ (5) és (6) bekezdéseiben, 123.§-ában, 138.§ (1) bekezdésében, és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 15.§ (2) bekezdés a) pontjában foglaltakra alapította.

Határozatát azzal indokolta, hogy a túlfizetés visszautalásáról, annak teljesítése és elutasítása esetén is az adóhatóságnak határozatot kell hoznia, mivel az ügyfelet, az adózót érintő jogról rendelkezik egy közigazgatási hatósági ügyben.

A felperes keresetében az adóhatósági határozatok hatályon kívül helyezését kérte.

Azzal érvelt, hogy az alperes tévesen értelmezte és alkalmazta az Art. 43.§ (6) bekezdését, és 123.§-át. Mivel a rendelkezési jogát gyakorolta az adóhatóságnak nem kellett volna határozatot hoznia, és azzal is jogszabálysértést valósított meg, hogy olyan összeg kiutalásáról döntött, amit túlfizetésként továbbra is a folyószámláján kívánt tartani.

Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, jogi álláspontja a következő volt:

Az Art. 43.§ (6) bekezdése nem teszi lehetővé a túlfizetés részleges visszatérítését. A visszatérítés kapcsán tett adózói rendelkezés eljárásjogi értelemben olyan kérelemnek minősül, amit az adóhatóságnak el kell bírálnia. Minden olyan esetben, amikor a kérelem nem teljesíthető azért, mert nincs túlfizetés, vagy kevesebb a kérelemben megjelölt összegnél, avagy nem a teljes összeg kerül megjelölésre visszatérítendőként, akkor az adóhatóságnak határozatot kell hoznia az Art. 123.§-a alapján. A visszatérítés iránti kérelem teljesítésének egyenes következménye a kiutalás, és az Art. 123.§-a alapján az adóhatóságnak akkor nem kell határozatot hoznia, ha a kérelemben megjelölt összeg azonos az adóhatóság nyilvántartása szerinti túlfizetés összegével, és a visszatérítésnek nincs törvényi akadálya, ezért a kereset nem alapos. A felperesnek lehetősége lett volna arra, hogy vitassa, hogy az „általa visszatéríteni kért 75.674 Ft és az alperes által kiutalt 82.100 Ft különbözete milyen esetleges - az alperes határozatának hatályát érdemben befolyásolni képes - jogszabálysértésre vezethető vissza, ilyen kereseti kérelmet azonban nem terjesztett elő a felperes.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, kérte annak hatályon kívül helyezését, kereseti kérelme szerinti döntés meghozatalát. Azzal érvelt, hogy a jogerős ítélet nem felel meg az Art. 43.§ (6) bekezdésében, 123.§-ában, Pp. 3.§ (2) bekezdésében, 213.§ (1) bekezdésében foglaltaknak.

Az volt a jogi álláspontja, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy az adózót törvény alapján megillető rendelkezési jog érvényesítése olyan kérelemnek minősül, ami egy érdemi határozattal befejezendő közigazgatási ügyet indít meg, és, hogy csak az olyan visszatérítés teljesíthető, ami a túlfizetés pontos és teljes összegének kiutalását kéri. Az adóhatóság nem teheti meg, hogy nem a beadvány szerinti, hanem azt meghaladó összeg visszatérítéséről rendelkezzen. Az elsőfokú bíróság tévesen hagyta figyelmen kívül, hogy az adóhatóság jogsértően hozott a kérelemnek „részben helyt adó” döntést.

A felülvizsgálati eljárásban a felperes úgy nyilatkozott, az adóhatóság új eljárásra kötelezését az okafogyottságra figyelemmel nem kéri, mert ismételten befizette a 75.674 Ft feletti összeget, erre az újonnan keletkező adófizetési kötelezettségének teljesítése miatt volt szükség.

Az alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő, a perben tartott tárgyaláson szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

Az Art. 43.§ (5) és (6) bekezdése a következőket tartalmazza:

Ha az adózó, vagy az adó megfizetésére kötelezett személy (35.§ (2) bekezdés) az adott adóra adótartozásánál nagyobb összeget fizetett be az adóhatósághoz (túlfizetés), az adóhatóság a túlfizetés összegét az adózó kérelmére az általa nyilvántartott más adótartozásra számolja el. A túlfizetés visszaigényléséhez való jog elévülését követően az adóhatóság a túlfizetés összegét hivatalból az általa nyilvántartott, az adózót terhelő más adótartozásra számolja el, vagy adótartozás hiányában azt hivatalból törli.

Az ugyanazon adóhatóságnál nyilvántartott, de téves adószámlára fizetett adót teljesítettnek kell tekinteni. A felszámolási eljárás kezdő napját megelőző napon fennálló túlfizetés, valamint a jogutód nélkül megszűnt adózó adószámláján fennálló túlfizetés összegét az adóhatóság hivatalból számolja el, az általa nyilvántartott, az adózót terhelő adótartozásra.

Ha az adózónak adótartozása nincs, rendelkezhet a fennmaradó összeg visszatérítéséről. Rendelkezés hiányában az adóhatóság a túlfizetést a később esedékes adó kiegyenlítésére számolja el. Az adóhatóság a fennmaradó összeget csak akkor térítheti vissza, ha

befizetőnek nincs általa nyilvántartott, adók módjára behajtandó köztartozása.

Az Art. 123.§-a értelmében az adóhatóságnak az adóügy érdemében határozattal, az eljárás során eldöntendő egyéb kérdésben végzéssel kell döntenie. „Az adóügy érdeméhez tartozik minden, az adókötelezettséget érintő, az adózó, az adó megfizetésére kötelezett személy jogát, kötelezettségét megállapító döntés. A nyilvántartás vezetésével kapcsolatos hatósági eljárásban - ide értve a kiutalás és az átvezetési kérelem elbírálását is -, ha a törvény másképp nem rendelkezik, az adóhatóság csak abban az esetben hoz határozatot, ha az adózó kérelmét nem teljesíti. Határozatnak minősül a fizetési meghagyás is.” A Ket. alperes által hivatkozott 15.§-a a perbeli esetben nem alkalmazható, mivel az adójogi jogszabály, az Art 123.§-a speciális szabályozást rögzít az adóügy érdemére vonatkozóan. (Art.5.§ (1)bekezdése).

A perbeli esetben nem volt vita a felek között a tekintetben, hogy a felperesnek nem állt fenn adótartozása, hogy az adófizetési kötelezettségénél nagyobb összeget fizetett be, ezért adófolyószámláján 82.100 Ft túlfizetés keletkezett, és annak kapcsán sem, hogy a túlfizetés visszaigényléséhez való jog elévülését megelőzően nyújtotta be igényét az adóhatósághoz, amelyben kizárólag 75.647 Ft összeget kapcsán élt a rendelkezési jogával.

A jogszabályi rendelkezések és az ennek megfelelően kialakított gyakorlat értelmében a túlfizetés visszatérítése bevallás alapján, vagy adóhatóság által erre rendszeresített ún. átvezetési nyomtatvány útján rendezhető, a túlfizetést az adóhatóság kiutalja.

Az előzőekben ismertetett adójogi jogszabályi rendelkezések nem hogy nem zárják ki, hanem éppen hogy lehetővé teszik, hogy az adózó a túlfizetését a visszaigényléshez való jog elévüléséig, sőt még azt követően is a számláján tartsa. Biztosítják e rendelkezések az adózó számára azt is, hogy túlfizetésére figyelemmel kezdeményezze az adószámlák közötti átvezetést, vagy túlfizetése terhére más adóhatóságnál nyilvántartott tartozását kiegyenlítsse, illetve a túlfizetés visszatérítését (kiutalását) kezdeményezze.

Az Art. 43.§ (5) bekezdése egyértelműen szabályozza azt az esetet, amikor az adóhatóság hivatalból dönthet a túlfizetés összegéről vagy annak egy részéről. Ennek törvényi feltételei a perbeli esetben nem álltak fenn, mivel a felperes elévülési időn belül kezdeményezte túlfizetés visszatérítését, és nem volt adótartozása.

Osztja a Legfelsőbb Bíróság a felperes jogi álláspontját a tekintetben, hogy a perben irányadó tényállásra figyelemmel rendelkezhetett a túlfizetés visszatérítéséről, és ez a rendelkezési jogosultsága a törvény értelmében, az Art. 43.§ (6)

bekezdése alapján állt fenn. Alappal hivatkozott a felperes arra is, hogy a rendelkezési jogát nem egy kérelemnek minősített beadvány, vagy kitöltött nyomtatvány, és nem is az ezek alapján hozott adóhatósági határozat keletkezteti, ez a jogosultság nem egy adóügyben hozott megállapító határozat révén - hanem a törvény erejénél fogva - jön létre. A perbeli esetben irányadó tényállásra figyelemmel az adóhatóság az adózó helyett és nevében - az előzőekben ismertetett törvényhelyekre figyelemmel - nem rendelkezhetett hivatalból a túlfizetés egésze, de még annak egy része tekintetében sem. (A visszatérítéshez való jog nem évült el, az adózónak nem volt nyilvántartott adótartozása...stb).

A felperes alappal hivatkozott arra is, hogy az alperes érdemi döntése azért is jogszabálysértő, mivel jóváhagyta azt az első fokú határozatot, mely nem az adózói kérelemnek „részben helyt adó”, hanem azon nyilvánvalóan és egyértelműen túlterjeszkedő döntést tartalmazott.

Tekintettel arra, hogy a perbeli esetben a felperes esetében az Art. 43.§ (6) bekezdése szerinti törvényi feltételek fennálltak, az adóhatóságnak az Art. 123. (1) bekezdése értelmében, ha, és amennyiben jogszerűen jár el, és a felperes rendelkezési jogának megfelelő visszatérítést teljesíti, nem kellett volna alakszerű határozatot hoznia. A törvény által biztosított jogról - kiutalás helyett - határozati formában történő döntéshozatal egyébként azért sem alkalmazható, mivel indokolatlanul, az adózó számára hátrányosan hosszabbítja meg a visszatérítés időtartamát, és ez által korlátozza a törvényben biztosított rendelkezési jogosultság teljes körű érvényesülését. (Pl: határozat jogerőre emelkedésének bevétele)

A perbeli esetben azonban önmagában a határozat hozatal ténye azért nem tekinthető ügy érdemi eldöntésére is kiható lényeges bírósági eljárásban már nem orvosolható, hatályon kívül helyezésre alapot adó eljárási jogszabálysértésnek, mivel a határozati forma adott lehetőséget a bírósági jogorvoslatra, a felek közötti jogvita végleges eldöntésére. Oszttja ugyanakkor a Legfelsőbb Bíróság azt az alperesi, felperesi és elsőfokú bírósági jogi álláspontot, mely szerint az adóhatóságnak az Art 123.§-a értelmében mindig határozatot kell hoznia abban az esetben, ha a visszatérítés törvényi feltételei nem állnak fenn, az egészben vagy részben nem teljesíthető (pl. nincs túlfizetés vagy annak összege, kevesebb, mint a visszatéríteni kért, adózónak adótartozása van ...stb.)

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet és az adóhatósági határozatokat a Pp. 339.§ (1) bekezdése, illetve 275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte.

A perköltségre vonatkozó ítéleti rendelkezés a Pp. 78. § /1/ bekezdésében, az illetékekre vonatkozó pedig az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. §-ában és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-ában foglaltakon alapulnak.

Budapest, 2009. október 22.

**Dr. Madarász Gabriella sk. tanácselnök, Dr. Kárpáti Magdolna sk. előadó
bíró, Dr. Kurucz Krisztina sk. bíró**